

La Chispa is dé website voor liefhebbers van Latijns Amerika. Journalistiek, betrokken, informatief, scherp. Een interactieve community met echte *chispa*: levendig en met passie.

[Politiek Maatschappij](#)[Kunst Cultuur](#)[Vrije tijd Toerisme](#)[Economie Ondernemen](#)[Milieu Natuur](#)[Onderzoek Wetenschap](#)[HOME](#)[NIEUWS](#)[ARTIKELEN](#)[TIPS](#)[AGENDA](#)[COLUMNS](#)[RECENSIES](#)[VAN DE REDACTIE](#)[KORTINGSACTIES](#)[NIEUWSBRIEF](#)[OVER LA CHISPA](#)[CONTACT](#)

Politiek & Maatschappij

Brazilië op steeds meer fronten een verdeeld land

Datum : 11/05/2020 Land : **Brazilië**

Auteur : Hans Veltmeijer

Bemoenissen in het onderzoek naar de betrokkenheid van zijn zonen bij de moord op de linkse politica Marielle Franco heeft president Jair Messias Bolsonaro in een politieke crisis gestort. In zijn voormalige stemmentrekker en steunpilaar van zijn regering, Sérgio Moro, heeft hij er nu een nieuwe vijand bij. Brazilië raakt verder verdeeld en journalisten krijgen nu ook fysiek klappen.

Marielle Franco werd in haar auto doodgeschoten na een debat met jonge Afro-Braziliaanse vrouwen in Rio de Janeiro in maart 2018. De moord bleek terdege voorbereid en in het politieonderzoek dook de familienaam Bolsonaro op. De kwestie bleef de president achtervolgen en heeft nu geleid tot de grootste politieke crisis sinds zijn aantreden bijna anderhalf jaar geleden.

Momenteel wordt de betrokkenheid van twee van Bolsonaro's zonen, Flávio en Carlos, bij de moord op Franco onderzocht. Nadat de president de commandant van de militaire politie ontsloeg omdat hij geen inzage in de onderzoeksinformatie wilde geven, had minister van Justitie, Sérgio Moro, er genoeg van. Hij stapte op. De commandant wilde juist doorpakken, maar is inmiddels vervangen door een vazal van president Bolsonaro van wie hij weinig te vrezen heeft. Zo ging dat kort geleden ook al met de minister van Volksgezondheid, na een meningsverschil over de coronamaatregelen.

De inmenging in politieonderzoeken ging oud-rechter en voormalig openbaar aanklager Moro dus te ver. Zo kwam het tot een fatale botsing met de held van de rechterflank van het volk, de kruisvaarder tegen de linkse corruptie - hij kreeg zelfs oud-president Lula achter de tralies - en een pijler onder de regering van Bolsonaro. Wat nu? vragen de regeringsgezinde Brazilianen zich af. De reacties illustreren een nieuwe verdeeldheid, en ditmaal in het tot dusverre gesloten kamp Bolsonaro. Sommigen zijn het helemaal eens met de argumenten van Moro en zien de president in grote problemen komen. Andere vasthoudender fans noemen Moro 'zwakjes' en benadrukken dat ze toch echt op Bolsonaro, hun kapitein, hebben gestemd. Zo wordt Brazilië steeds verdeelder: links tegen rechts, voor- en tegenstanders van een lockdown (de president is tegen) en nu dus ook binnen het rechtse kamp een schisma: Bolsonaro versus Moro.

Misslagen

Geflankeerd door zijn steeds gemankeerder wordende kabinet ontkent Bolsonaro alle aantijgingen van inmenging. Zijn ministers staan daarbij dicht tegen elkaar aan, terwijl het coronavirus steeds harder toeslaat in hun land. Ze horen vervolgens hun president weer een Trumpiaanse tirade afsteken: "Ik ben de baas, de benoemingen doe ik en de dag dat ik me moet onderwerpen aan een van mijn minderen, stap ik op als president."

Dat laatste kan hij maar beter snel doen, voordat Brazilië weer zit opgescheept met een lange afzettingsprocedure, twittert de inmiddels bejaarde Fernando Henrique Cardoso, die tussen 1994 en 2002 een relatief succesvolle president van het land was. Landgenoten die dezelfde mening zijn toegedaan, pakken na de verklaringen van Moro en Bolsonaro hun potten en pannen weer op en gaan de straat op om te protesteren.

Met ook nog alle misslagen in de coronacrisis, onder meer het beruchte 'griepje', lijkt de president vroegtijdig zijn afscheid als staatshoofd in te luiden. En een kat in nood maakt rare sprongen. Zo mengt hij zich een week

voor het aftreden van Moro onder lieden die protesteren vóór de sluiting van het Hoogerechtshof en het Congres. Een militaire interventie zou de oplossing voor de problemen van het land zijn. De militairen zelf, die in de regering zitten, blijken daar geen zin in te hebben. Aan de democratie in Brazilië kan niet worden getornd, verklaren zij.

Herstelplan

Een crisisteam onder leiding van een van die militairen in de regering, stafchef en generaal Walter Braga Netto, presenteert een herstelplan van circa vijf miljard euro dat Brazilië uit het economische moeras moet gidsen. De werkloosheid is alweer opgelopen naar 12 procent en de nationale munt, de real, devalueert naar recordlaagtes. De minister die voor zo'n herstelplan verantwoordelijk zou moeten zijn, de ervaren technocraat Paulo Guedes van Economische Zaken, is niet bij de presentatie aanwezig. Een veeg teken en volgens insiders het signaal dat deze andere aanvankelijke steunpilaar van Bolsonaro's bouwwerk ook zal omvallen. De mannen dus die het ongeleide projectiel in toom moesten houden.

Angst en twijfel slaan toe onder de bevolking, zelfs bij een deel van de niet-Bolsonarostemmers. Want de hele heisa is slecht voor Brazilië, de reus van Latijns Amerika die maar blijft tobben. Als gevolg van de coronapandemie is er al een economische crisis en daar komt nu nog een politieke crisis bovenop. Weer een energievierslindend conflict waar alles voor moet wijken. Bolsonaro veronachtzaamt systematisch de coronapandemie en besteedt nu veel tijd aan stemmen winnen in de senaat, die hij nodig heeft om straks vervolging te voorkomen. Want dat scenario wordt steeds aannemelijker, nu het Hoogerechtshof goedkeuring heeft gegeven voor een onderzoek naar machtsmisbruik door de president. Keurt de Senaat daarna een officiële aanklacht goed, dan moet Bolsonaro direct tijdelijk een stap terugdoen en krijgt Brazilië alweer een vicepresident aan het roer. Wordt hij vervolgens veroordeeld, dan volgt impeachment, net zoals bij zijn gekozen voorganger gebeurde, Dilma Rousseff van de Arbeiderspartij.

Veel charisma

Het betrekkelijk rustige eerste ambtsjaar van de president kent in 2020 een turbulent vervolg vol incidenten. Zijn populariteit brokkelt vooral af door zijn opstelling in de coronacrisis. Toch wijzen recente opiniepeilingen erop dat hij nog veel krediet heeft bij zijn aanhang. De meeste Brazilianen denken dat de aantijgingen door Moro waar zijn, maar ook iets meer dan de helft vindt dat Bolsonaro moet aanblijven als president. Van die meerderheid is zo'n 30 procent hardliner die hem elke flater vergeeft en hem tot de laatste snik zal steunen. Het meer links georiënteerde deel van Brazilië, iets minder dan de helft van de bevolking, ziet Bolsonaro liever vandaag dan morgen vertrekken.

Sérgio Moro werd direct na zijn ontslag al genoemd als kandidaat voor het presidentschap in 2022. Maar Bolsonaro lijkt binnen rechts Brazilië vooraan over meer charisma te beschikken dan zijn nieuwe rivaal. Moro zou zijn hand hebben overspeeld volgens deze stroming. Zo gaat er een filmpje van een groep blanke vrouwen uit de middenklasse in Curitiba, Paraná rond op sociale media. Ze zijn gekleed in T-shirts met de beeltenis van hun held. Hun gevallen held, wordt enkele minuten later duidelijk. Want hoewel Moro hun stadgenoot is en veel voor het land heeft betekend, kiezen deze vrouwen toch unaniem voor Bolsonaro. De kapitein moet aan het stuur blijven. Met een haast

sadistisch genoeg worden de T-shirts verbrand.

Het land staat op scherp en het juridische steekspel tussen de twee hoofdpersonen is begin mei begonnen. In een acht uur durende eerste verklaring aan de federale politie in Curitiba verklaarde Moro dat Bolsonaro hem al eerder had bedreigd met ontslag, als hij niet in zou stemmen met meer inzage door de president in de onderzoeken naar de moord op Franco én met het ontslag van de dwarsliggende politiebaas.

Agressie tegen de pers

Een dag na de verklaring van Moro, op 3 mei, bevolken aanhangers van Bolsonaro het plein voor het presidentiële Palácio do Planalto in Brasilia. Na veel rumoer op sociale media zijn ze nu ook de straat op gegaan om hun onvoorwaardelijke steun aan hem te tonen. Voor deze groep is Bolsonaro niet alleen een messias maar ook 'de mythe'. Daarbij moet niet alleen de nieuwe vijand Sérgio Moro het ontgelden, maar ook de pers, de oude vijand. En ditmaal fysiek. Een fotojournalist van dagblad *Estado de São Paulo* wordt tot tweemaal toe tegen de grond gewerkt, geschopt en in zijn buik geslagen. Een andere medewerker van een krant krijgt een vliegende trap, *capoeira*-stijl, en een derde wordt uitgescholden en geschopt. De demonstranten scanderen leuzen tegen de media, zoals "Globo afval" en "Weg met de Estado". De drie moesten ontzet worden en met een auto in veilige haven worden gebracht.

In een officiële reactie op de agressie legt Estado de São Paulo een rechtstreeks verband tussen president Bolsonaro en de agressie van demonstranten tegen de pers. "Dat geweld, zelfs vanuit de poriën van de macht, heeft ons nooit geïntimideerd. Het heeft ons alleen gemotiveerd om door te gaan met het naar buiten brengen van de daden van een regering die door een democratisch proces is gekozen, en minder dan anderhalf jaar later alle signalen vertoont dat ze de richting van willekeur en geweld is ingeslagen."

[SHARE](#) [f](#) [t](#) [e](#)

[← TERUG](#)

FOTO'S

VOLG LA CHISPA OP

[HOME](#) | [SITEMAP](#) | [CONTACT](#) | [ZOEKEN](#)